

U S T A W A

Z dnia ..... 2024 roku

o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1061) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. Nie mają zdolności do czynności prawnych osoby, które nie ukończyły lat trzynastu.”;

2) uchyla się art. 13;

3) art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych mają małoletni, którzy ukończyli lat trzynaście.”

4) art. 16 otrzymuje brzmienie

„Art. 16. § 1 Dla osoby pełnoletniej potrzebującej wsparcia, w zakresie w jakim nie jest w stanie postrzegać i oceniać rzeczywistości lub samodzielnie kierować swoim postępowaniem, sąd ustanawia kuratora reprezentującego, jeżeli jest to konieczne dla ochrony jej praw lub interesów.

§ 2. Kurator reprezentujący może być ustanowiony do załatwienia konkretnej sprawy, prowadzenia spraw określonego rodzaju, a nawet prowadzenia wszelkich spraw.

§ 3. Sąd określa zakres spraw które osoba wspierana może dokonywać jedynie za zgodą kuratora lub które kurator może dokonywać w jej imieniu.

§ 4. Ze względu na szczególne okoliczności sąd może ustanowić więcej niż jednego kuratora reprezentującego o różnym zakresie umocowania.

§ 5. Sąd nie powołuje kuratora reprezentującego, jeżeli interesy osoby potrzebującej wsparcia są wystarczająco chronione w inny sposób. W szczególności sąd nie ustanawia dla niej kuratora reprezentującego, jeżeli został umocowany pełnomocnik rejestrowany.”

5) po art. 16 dodaje się art. 16¹ – 16² w brzmieniu:

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie, ustawę z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry, ustawę z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, ustawę z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia, ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, ustawę z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne.

Art. 16¹. § 1. Jeżeli ochrona interesów osoby pełnoletniej nie wymaga ustanowienia kuratora reprezentującego, sąd ustanawia kuratora wspierającego.

§ 2. Ustanawiając kuratora reprezentującego, sąd może jednocześnie przyznać mu obowiązki i uprawnienia kuratora wspierającego w określonym zakresie.

Art. 16². W sprawach dotyczących osoby pełnoletniej potrzebującej wsparcia albo osoby wspieranej należy kierować się jej preferencjami i poglądami, a zwłaszcza uwzględniać uprzednio wyrażane przez nią życzenia, a w razie niemożności ich ustalenia – kierować się jej przypuszczalnym stanowiskiem w danej sprawie lub opinią osób jej najbliższych.

6) art. 18 i 19 otrzymują brzmienie:

„Art. 18. § 1. Ważność umowy zawartej bez wymaganej zgody przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych albo osobę dla której ustanowiono kuratora reprezentującego upoważnionego do wyrażania zgody na dokonanie czynności prawnych, zależy od jej potwierdzenia przez przedstawiciela albo kuratora.

§ 2. Osoba ograniczona w zdolności do czynności prawnych może sama potwierdzić umowę po uzyskaniu pełnej zdolności do czynności prawnych.

§ 2¹. Osoba wspierana może sama potwierdzić umowę po uchyleniu orzeczenia w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego bądź zmianie orzeczenia o sposobie jej reprezentacji przez zniesienie konieczności uzyskiwania zgody kuratora na czynności, w zakresie których mieści się potwierdzana umowa.

§ 3. Druga strona umowy nie może powoływać się na brak zgody przedstawiciela bądź kuratora. Może jednak wyznaczyć mu odpowiedni termin do potwierdzenia umowy i staje się wolna po bezskutecznym upływie tego terminu.

Art. 18¹. Nieważna jest jednostronna czynność prawna dokonana przez osobę ograniczoną w zdolności do czynności prawnych albo osobę wspieraną przez kuratora reprezentującego bez wymaganej zgody.

Art. 19. Czynność prawna, dokonana przez kuratora reprezentującego w imieniu osoby wspieranej bez wymaganego zezwolenia sądu, jest nieważna.

7) art. 62 otrzymuje brzmienie:

„Art. 62. Oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, nie traci mocy wskutek tego, że zanim do tej osoby doszło, składający je zmarł, chyba że co innego wynika z treści oświadczenia, z ustawy lub z okoliczności.”;

8) art. 82 otrzymuje brzmienie:

„Art. 82. Nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.”

9) w art. 109⁷:

a) uchyla się § 4,

b) § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Powstanie umocowania pełnomocnika rejestrowanego albo ustanowienie kuratora reprezentującego dla prokurenta powodują wygaśnięcie prokury.”;

10) w księdze pierwszej w tytule IV w dziale VI po rozdziale III dodaje się rozdział IV w brzmieniu:

„Rozdział IV

Pełnomocnictwo rejestrowane

Art. 109¹⁰. § 1. Osoba pełnoletnia, dla której nie ustanowiono kuratora reprezentującego, może udzielić pełnomocnictwa na wypadek, gdyby w przyszłości ze względu na stan zdrowia nie była w stanie samodzielnie kierować swoim postępowaniem (pełnomocnictwo rejestrowane).

§ 2. Pełnomocnictwo rejestrowane obejmuje umocowanie do wszystkich czynności związanych z osobą lub majątkiem mocodawcy, z wyjątkiem czynności związanych z opieką zdrowotną, a także do reprezentowania mocodawcy we wszystkich postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi.

§ 3. Pełnomocnictwo medyczne wymaga odrębnego umocowania z zachowaniem przepisów szczególnych. Może ono być udzielone także pełnomocnikowi rejestrowanemu.

§ 4. Pełnomocnictwa rejestrowanego nie można ograniczyć ze skutkiem wobec osób trzecich.

§ 5. Oświadczenie mocodawcy powinno być złożone osobiście w formie aktu notarialnego i podlega wpisowi w Rejestrze Pełnomocnictw.

§ 6. Powstanie umocowania pełnomocnika rejestrowanego następuje z chwilą wpisu przez notariusza protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego w Rejestrze Pełnomocnictw, dokonywanego na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Art. 109¹¹. § 1. Pełnomocnikiem rejestrowanym może być osoba pełnoletnia, korzystająca z pełni praw publicznych, dla której nie został ustanowiony kurator reprezentujący albo umocowany pełnomocnik rejestrowany.

§ 2. Pełnomocnictwa rejestrowanego można udzielić tylko jednej osobie.

§ 3. Udzielając pełnomocnictwa rejestrowanego można wskazać inną osobę jako pełnomocnika rejestrowanego na wypadek, gdyby ustanowiony pełnomocnik nie mógł lub nie chciał być pełnomocnikiem (rejestrowany pełnomocnik podstawiony).

Art. 109¹². § 1. Pełnomocnik rejestrowany powinien uzyskiwać zezwolenie sądu w sprawach mocodawcy dotyczących:

1) zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia nieruchomości lub użytkowania wieczystego;

2) zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia prawa rzeczowego, którego przedmiotem jest budynek lub lokal;

3) zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia i wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa;

4) zbycia, nabycia lub zmiany prawa służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych mocodawcy;

5) złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku bez ograniczenia odpowiedzialności za długi bądź odrzucenia spadku;

6) zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia praw autorskich, praw pokrewnych, prawa własności przemysłowej lub innych praw twórcy;

7) dokonania darowizny innych składników mienia, z wyjątkiem drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych.

§ 2. Czynność prawna o której mowa w § 1 dokonana bez zezwolenia sądu, jest nieważna.

Art. 109¹³. § 1. Pełnomocnik rejestrowany nie może:

1) być drugą stroną czynności prawnej, której dokonuje w imieniu mocodawcy, chyba że polega ona na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz mocodawcy,

2) reprezentować mocodawcy przy dokonywaniu czynności prawnej między mocodawcą a inną osobą, której jest kuratorem reprezentującym lub umocowanym pełnomocnikiem rejestrowanym albo pełnomocnikiem

3) reprezentować mocodawcy przy dokonywaniu czynności prawnej między mocodawcą a małżonkiem pełnomocnika rejestrowanego, osobą pozostającą z

pełnomocnikiem rejestrowanym we wspólnym pożyciu, jego zstępnymi, wstępnymi lub rodzeństwem, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz mocodawcy.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w postępowaniu przed sądem lub innym organem władzy publicznej.

§ 3. W przypadkach, o których mowa w § 1 i § 2, sąd ustanawia kuratora do dokonania tej czynności. Kuratorem może być osoba, której kwalifikacje osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z powierzonych jej obowiązków.

Art. 109¹⁴. Z chwilą powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego wygasają pełnomocnictwa udzielone przez mocodawcę, obejmujące umocowanie do czynności wchodzących w zakres pełnomocnictwa rejestrowanego za wyjątkiem pełnomocnictw w postępowaniach przed sądami, innymi organami władzy publicznej oraz sądami polubownymi, a także pełnomocnictw, w stosunku do których mocodawca zrzekł się odwołania lub niewygasających na wypadek śmierci mocodawcy lub pełnomocnika oraz prokury.

Art. 109¹⁵. Pełnomocnik rejestrowany może ustanowić dla mocodawcy innego pełnomocnika do dokonania poszczególnej czynności, jak również pełnomocnika procesowego.

Art. 109¹⁶. § 1. Umocowanie pełnomocnika rejestrowanego nie powstaje w przypadku:

- 1) odwołania pełnomocnictwa rejestrowanego;
- 2) zrzeczenia się pełnomocnictwa rejestrowanego;
- 3) śmierci mocodawcy;
- 4) śmierci pełnomocnika;
- 5) ustanowienia dla pełnomocnika rejestrowanego kuratora reprezentującego;
- 6) wpisu protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego udzielonego przez tego pełnomocnika rejestrowanego do Rejestr Pełnomocnictw;
- 7) prawomocnego skazania pełnomocnika rejestrowanego za przestępstwo popełnione przeciwko mocodawcy lub prawomocnego pozbawienia go praw publicznych.

§. 2. Ustanowienie kuratora reprezentującego nie wyłącza powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego. Po powstaniu umocowania kuratela wygasa.

§ 3. W przypadku uprawomocnienia się postanowienia sądu o zwolnieniu pełnomocnika rejestrowanego albo, gdy po powstaniu umocowania wystąpią zdarzenia, o których mowa w § 1 pkt 1-7, umocowanie pełnomocnika rejestrowanego wygasa.

§ 4. Ogłoszenie upadłości mocodawcy nie powoduje wygaśnięcia pełnomocnictwa rejestrowanego.

Art. 109¹⁷. Odwołanie oraz zrzeczenie się pełnomocnictwa rejestrowanego wymaga formy aktu notarialnego i podlega wpisowi w Rejestrze Pełnomocnictw.

Art. 109¹⁸. Sąd może zwolnić pełnomocnika rejestrowanego, jeżeli jego działania lub zaniechania są sprzeczne z wolą mocodawcy, zagrażają jego interesom albo je naruszają.

12) w art. 121 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) co do roszczeń, które przysługują przeciwko osobom sprawującym opiekę, kuratorom reprezentującym lub pełnomocnikom rejestrowanym przez czas sprawowania przez te osoby opieki lub kurateli albo istnienia umocowania;”;

13) w art. 122 uchyla się § 3;

14) art. 747 otrzymuje brzmienie:

„Art. 747. W braku odmiennej umowy zlecenie nie wygasa wskutek śmierci dającego zlecenie. Jeżeli jednak, zgodnie z umową, zlecenie wygasło, przyjmujący zlecenie powinien, gdyby z przerwania powierzonych mu czynności mogła wyniknąć szkoda, prowadzić te czynności nadal, dopóki spadkobierca albo przedstawiciel ustawowy dającego zlecenie nie będzie mógł zarządzić inaczej.”;

15) art. 748 otrzymuje brzmienie:

„Art. 748. W braku odmiennej umowy zlecenie wygasa wskutek śmierci przyjmującego zlecenie.”;

16) w art. 899 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Darowizna nie może być odwołana z powodu niewdzięczności, jeżeli darczyńca obdarowanemu przebaczył, chyba że nie działał z dostatecznym rozeznaniem.”;

17) w art. 901 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pełnomocnik rejestrowany albo kurator reprezentujący może żądać rozwiązania umowy darowizny dokonanej przez osobę wspieraną, jeżeli darowizna, ze względu na wartość świadczenia i brak uzasadnionych pobudek, jest nadmierna.

18) w art. 930:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Spadkobierca nie może być uznany za niegodnego, jeżeli spadkodawca mu przebaczył, chyba że nie działał z dostatecznym rozeznaniem.”,

b) uchyla się § 2;

19) w art. 956 po pkt 1 dodaje się pkt 1¹ w brzmieniu:

„1¹) kto z jakichkolwiek powodów znajduje się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli;”;

20) w art. 1010:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Spadkodawca nie może wydziedziczyć uprawnionego do zachowku, jeżeli mu przebaczył, chyba, że nie działał z dostatecznym rozeznaniem.”,

b) uchyla się § 2;

21) w art. 1032 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza i spłacając niektóre długi spadkowe, wiedział lub przy dołożeniu należytej staranności mógł się dowiedzieć o istnieniu innych długów spadkowych, ponosi odpowiedzialność za te długi ponad wartość stanu czynnego spadku, jednakże tylko do takiej wysokości, w jakiej byłby obowiązany je zaspokoić, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe. Nie dotyczy to spadkobiercy niemającego pełnej zdolności do czynności prawnych oraz spadkobiercy, który ze względu na stan zdrowia nie jest w stanie postrzegać i oceniać rzeczywistości lub samodzielnie kierować swoim postępowaniem”.

Art. 2. W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2023 poz. 2809) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. Kierownik urzędu stanu cywilnego, który dowiedział się o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie zamierzonego małżeństwa albo dowiedział się, że osoba zamierzająca zawrzeć małżeństwo znajduje się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, odmówi przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński lub wydania zaświadczenia, o którym mowa w art. 4¹, a w razie wątpliwości zwróci się do sądu o rozstrzygnięcie czy małżeństwo może być zawarte.”;

2) uchyla się art. 11 i art. 12;

3) po art. 12 dodaje się art. 12¹ w brzmieniu:

„Art. 12¹. § 1. Nie może zawrzeć małżeństwa osoba, która z jakichkolwiek powodów znajduje się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli.

§ 2. Unieważnienia małżeństwa z powodu wady określonej w § 1 może żądać małżonek, który złożył oświadczenie dotknięte tą wadą.

§ 3. Nie można żądać unieważnienia małżeństwa po upływie sześciu miesięcy od ustania stanu wyłączającego świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, a w każdym wypadku po upływie lat trzech od zawarcia małżeństwa.”;

4) w art. 15¹:

a) w § 1 uchyla się pkt 1,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Nie można żądać unieważnienia małżeństwa po upływie sześciu miesięcy od wykrycia błędu lub ustania obawy wywołanej groźbą – a w każdym wypadku po upływie lat trzech od zawarcia małżeństwa.”;

5) art. 53 otrzymuje brzmienie:

„Art. 53. § 1. Rozdzielność majątkowa powstaje z mocy prawa w razie:

- 1) ogłoszenia upadłości jednego z małżonków,
- 2) powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego,
- 3) ustanowienia dla jednego z małżonków kuratora reprezentującego, chyba że sąd ustanawiając kuratora postanowi inaczej.

§ 2. W razie wygaśnięcia umocowania pełnomocnika rejestrowanego, uchylenia postanowienia o ustanowieniu kuratora reprezentującego albo wygaśnięcia kurateli a także w razie umorzenia, ukończenia albo uchylenia postępowania upadłościowego, między małżonkami powstaje ustawowy ustrój majątkowy.”;

6) w art. 64:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Jeżeli w trakcie biegu terminu do wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa dla męża matki powstało umocowanie pełnomocnika rejestrowanego albo został ustanowiony kurator reprezentujący, powództwo może wytoczyć pełnomocnik rejestrowany albo kurator reprezentujący, w zakresie przyznanych praw i obowiązków. Termin do wytoczenia powództwa wynosi w tym wypadku rok od dnia powstania umocowania pełnomocnika rejestrowanego albo ustanowienia kuratora reprezentującego, a jeżeli pełnomocnik rejestrowany albo kurator reprezentujący

dowiedział się, że dziecko nie pochodzi od męża matki, po upływie tego terminu – rok od dnia, w którym dowiedział się o tej okoliczności.”,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Termin, o którym mowa w § 1, ulega zawieszeniu na czas trwania postępowania o zezwolenie kuratorowi reprezentującemu na wniesienie powództwa o zaprzeczenie ojcostwa.”,

c) uchyla się § 2;

7) po art. 64 dodaje się art. 64¹ w brzmieniu:

„Art. 64¹. Jeżeli pełnomocnik rejestrowany albo kurator reprezentujący ustanowiony do prowadzenia wszelkich spraw męża matki nie wytoczył powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, mąż może wytoczyć powództwo po wygaśnięciu umocowania pełnomocnika rejestrowanego albo kuratora reprezentującego. Termin do wytoczenia powództwa wynosi w tym wypadku rok od dnia odwołania pełnomocnika rejestrowanego lub uchylecia postanowienia o ustanowieniu kuratora reprezentującego, a jeżeli mąż dowiedział się, że dziecko od niego nie pochodzi, po upływie tego terminu – rok od dnia, w którym dowiedział się o tej okoliczności.”;

8) art. 65 otrzymuje brzmienie:

„Art. 65. Jeżeli mąż matki utracił zdolność do samodzielnego kierowania swym postępowaniem w ciągu terminu do wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, a kurator reprezentujący nie został dla niego ustanowiony, może on wytoczyć powództwo w ciągu roku od dnia ustania stanu wyłączającego samodzielne kierowanie swym postępowaniem.”;

9) w art. 77:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Oświadczenie konieczne do uznania ojcostwa może złożyć osoba, która ukończyła szesnaście lat i działa z dostatecznym rozeznaniem”,

b) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. W razie powzięcia wątpliwości czy osoba, która zamierza złożyć oświadczenie konieczne do uznania ojcostwa, działa z dostatecznym rozeznaniem, kierownik urzędu stanu cywilnego zwróci się do sądu o rozstrzygnięcie, czy oświadczenie może zostać przez nią złożone.”,

c) w § 2 po wyrazach „nie ma pełnej zdolności do czynności prawnych” dodaje się wyrazy „lub istnieją wątpliwości czy działa z dostatecznym rozeznaniem”;

- 10) uchyla się art. 108;
- 11) w art. 119 w § 2 po wyrazach „których zdolność do czynności prawnych jest ograniczona” dodaje się wyrazy „lub dla jednego z nich umocowano pełnomocnika rejestrowanego albo ustanowiono kuratora reprezentującego do prowadzenia wszelkich spraw”;
- 12) po dziale I dodaje się dział Ia w brzmieniu:

„DZIAŁ Ia

Kuratela dla osób pełnoletnich

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 174¹. Sąd ustanawiając kuratora bierze pod uwagę to, w jakim zakresie osoba potrzebująca wsparcia jest w stanie postrzegać i oceniać rzeczywistość lub samodzielnie kierować swoim postępowaniem, jej sytuację osobistą i majątkową oraz rodzaj spraw, przy prowadzeniu których wymagane byłoby udzielenie wsparcia.

Art. 174². § 1. Decydując o wyborze kuratora sąd w pierwszej kolejności kieruje się wskazaniem osoby potrzebującej wsparcia.

§ 2. W braku kandydata na kuratora sąd zwraca się o jego wskazanie do gminy właściwej ze względu na miejsce pobytu osoby potrzebującej wsparcia albo do organizacji pozarządowej zajmującej się ochroną praw osób z niepełnosprawnościami lub do placówki, w której przebywa osoba potrzebująca wsparcia.

Art. 174³. § 1. Kuratorem może zostać ustanowiona osoba pełnoletnia:

- 1) której kwalifikacje osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z powierzonych jej obowiązków oraz
- 2) w toku postępowania wyraziła zgodę na pełnienie funkcji kuratora.

§ 2. Kuratorem nie może zostać osoba:

- 1) która została pozbawiona praw publicznych;
- 2) która została prawomocnie skazana za przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece, życiu, zdrowiu, wolności, mieniu, wiarygodności dokumentów, wolności seksualnej lub obyczajności albo za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy wobec osoby lub za przestępstwo karnoskarbowe;
- 3) wobec której prawomocnie orzeczono zakaz prowadzenia działalności związanej z wychowywaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi lub obowiązek powstrzymywania się od przebywania w określonych środowiskach lub

miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami lub zakaz opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu.

§ 3. Sąd może ustanowić jednego kuratora dla kilku osób, jeżeli nie ma sprzeczności między ich interesami.

Art. 174⁴. Kuratora ustanawia się na oznaczony czas, odpowiedni do potrzeb osoby potrzebującej wsparcia, nie dłuższy niż pięć lat. Ustanowienie kuratora można ponawiać.

Art. 174⁵. Określając zakres obowiązków i uprawnień kuratora, sąd ma na uwadze, aby sprawy pozostawione do osobistego prowadzenia przez osobę wspieraną nie zostały nadmiernie ograniczone.

Art. 174⁶. Wykonując powierzone mu przez sąd zadania kurator powinien przyczyniać się do zbudowania więzi zaufania z osobą wspieraną, do włączenia jej w życie społeczne w sposób zgodny z jej preferencjami i poglądami, poszanowania prawa tej osoby do kształtowania swego życia według własnego uznania oraz do najpełniejszego wykorzystania możliwości jej rehabilitacji lub leczenia.

Art. 174⁷. § 1. Z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie, sąd, który ustanowił kuratora, uchyli kuratelę, gdy odpadnie przyczyna jej ustanowienia.

§ 2. Jeżeli kurator został ustanowiony do załatwienia konkretnej sprawy, kuratela ustaje z chwilą ukończenia tej sprawy.

Art. 174⁸. Kurator zawiadamia niezwłocznie sąd o okolicznościach uzasadniających zmianę zakresu jego obowiązków i uprawnień, zmianę kuratora albo uchylenie kurateli.

Art. 174⁹. § 1. Z ważnych powodów sąd zmieni kuratora, a w szczególności, jeżeli z powodu przeszkód faktycznych lub prawnych dotychczasowy kurator jest niezdolny do prowadzenia spraw albo dopuszcza się czynów lub zaniedbań, które naruszają dobro lub interes osoby wspieranej, w tym przez nieuwzględnianie jej preferencji.

§ 2. Jeżeli sąd nie postanowił inaczej, kurator obowiązany jest prowadzić nadal pilne sprawy na rzecz osoby wspieranej do czasu ustanowienia nowego kuratora.

Art. 174¹⁰. § 1. W razie zmiany kuratora dotychczasowy kurator jest obowiązany złożyć sądowi w ciągu trzech miesięcy sprawozdanie końcowe z prowadzenia spraw osoby wspieranej. Kurator reprezentujący jest obowiązany ponadto zwrócić osobie wspieranej albo nowemu kuratorowi reprezentującemu majątek, którym zarządzał.

§ 2. Sąd może zwolnić kuratora z obowiązku przedłożenia sprawozdania końcowego.

Rozdział 2

Kurator reprezentujący

Art. 174¹¹. § 1. Ustanawiając kuratora reprezentującego sąd określa postanowieniem, jakie czynności prawne mogą być dokonywane:

- 1) przez kuratora w imieniu osoby wspieranej albo
- 2) przez osobę wspieraną tylko za zgodą kuratora.

§ 2. Przed dokonaniem czynności, o której mowa w § 1 pkt 1, kurator ustala, czy osoba wspierana zamierza i jest w stanie dokonać czynności samodzielnie. W takim przypadku kurator powinien powstrzymać się od jej dokonania.

§ 3. W przypadku, o którym mowa w § 1 pkt 2, sąd może postanowić, że osoba wspierana samodzielnie dokonuje czynności prawnych polegających na zaciągnięciu zobowiązania lub rozporządzeniu mieniem o wartości nieprzekraczającej określonej przez sąd kwoty.

Art. 174¹². § 1. Kurator reprezentujący powinien uzyskiwać zezwolenie sądu w ważniejszych sprawach, które dotyczą osoby i majątku osoby wspieranej. W szczególności dotyczy to:

- 1) zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia nieruchomości lub użytkowania wieczystego;
- 2) zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia prawa rzeczowego, którego przedmiotem jest budynek lub lokal;
- 3) zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia i wydzierżawienia gospodarstwa rolnego lub przedsiębiorstwa;
- 4) zbycia, obciążenia, odpłatnego nabycia praw autorskich, praw pokrewnych, prawa własności przemysłowej lub innych praw twórcy;
- 5) dokonania darowizny innych składników mienia, z wyjątkiem drobnych darowizn zwyczajowo przyjętych;
- 6) zbycia, nabycia lub zmiany prawa służącego zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych osoby wspieranej;
- 7) złożenia oświadczenia o przyjęciu spadku bez ograniczenia odpowiedzialności za długi bądź odrzucenia spadku;
- 8) złożenia wniosku o skierowanie do zakładu opiekuńczo-leczniczego lub pielęgnacyjno-opiekuńczego;
- 9) umieszczenia w domu pomocy społecznej;

10) wszczynania postępowań w sprawach z zakresu stanu cywilnego.

Art. 174¹³. § 1. Kurator reprezentujący nie może:

- 1) być drugą stroną czynności prawnej, której dokonuje w imieniu osoby wspieranej, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz tej osoby,
- 2) reprezentować osoby wspieranej przy dokonywaniu czynności prawnej: między osobą wspieraną a inną osobą, dla której został ustanowiony na kuratora reprezentującego lub dla której został umocowany pełnomocnikiem rejestrowanym,
- 3) reprezentować osoby wspieranej przy dokonywaniu czynności prawnej między tą osobą a małżonkiem kuratora reprezentującego, osobą pozostającą z kuratorem reprezentującym we wspólnym pożyciu, jego zstępnymi, wstępnymi lub rodzeństwem, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz osoby wspieranej.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio w postępowaniu przed sądem lub innym organem państwowym.

§ 3. W przypadkach, o których mowa w § 1 i § 2, sąd ustanawia kuratora do dokonania tej czynności. Kuratorem może być osoba, której kwalifikacje osobiste uzasadniają przekonanie, że będzie należycie wywiązywała się z powierzonych jej obowiązków.

Art. 174¹⁴. § 1. Niezwłocznie po ustanowieniu kurator reprezentujący upoważniony do prowadzenia spraw o charakterze majątkowym jest obowiązany sporządzić inwentarz majątku osoby wspieranej i przedstawić go sądowi.

§ 2. Sąd może zwolnić kuratora reprezentującego z obowiązku sporządzenia inwentarza, jeżeli majątek jest nieznaczny.

Art. 174¹⁵. § 1. Sąd może zobowiązać kuratora reprezentującego do złożenia do depozytu sądowego kosztowności, papierów wartościowych i innych dokumentów należących do osoby wspieranej. Przedmioty te nie mogą zostać odebrane bez zezwolenia sądu.

§ 2. Sąd może zobowiązać kuratora reprezentującego do złożenia na rachunku bankowym pieniędzy osoby wspieranej.

Rozdział 3

Kurator wspierający

Art. 174¹⁶. Kuratora wspierającego ustanawia się dla osoby potrzebującej wsparcia w prowadzeniu jej spraw, w sposób i zakresie określonym przez sąd.”

- 13) uchyla się dział II;
- 14) dział III otrzymuje nazwę: „Kuratela w innych przypadkach”;
- 15) uchyla się art. 181 i art. 183.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 65:

- a) po § 1 dodaje się § 1¹ w brzmieniu:

„§ 1¹. Osoba pełnoletnia dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, ma zdolność procesową w sprawach wynikających z czynności, których może dokonywać samodzielnie.

- 2) w art. 66 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Osoba pełnoletnia, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego, w sprawach, w których nie ma zdolności procesowej, może podejmować czynności procesowe tylko przez kuratora reprezentującego. W pozostałych sprawach kurator reprezentujący działa za osobę, dla której został ustanowiony, jeżeli sąd tak postanowi mając na względzie dobro tej osoby albo za zgodą tej osoby wyrażoną na piśmie lub ustnie do protokołu.”;

- 3) w art. 117 dodaje się § 7 w brzmieniu:

„§ 7. W przypadkach szczególnie uzasadnionych, sąd może z urzędu ustanowić adwokata lub radcę prawnego dla strony, dla której został ustanowiony kurator reprezentujący lub kurator wspierający. Jeżeli nie zachodzą przesłanki określone w § 1-2, strona obowiązana jest uiścić wynagrodzenie adwokata lub radcy prawnego dla niej ustanowionego.”

- 4) art. 306 otrzymuje brzmienie:

„Art. 306. Pobranie krwi w celu jej badania może nastąpić tylko za zgodą osoby, której krew ma być pobrana, a jeżeli osoba ta nie ukończyła trzynastu lat za zgodą jej przedstawiciela ustawowego albo kuratora reprezentującego, jeśli osoba wspierana nie jest w stanie samodzielnie wyrazić swojej zgody. W innych wypadkach zgodę wyraża sąd właściwy do ustanowienia kuratora reprezentującego.”;

- 5) w art. 519¹ § 2 otrzymuje brzmienie:

---

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2023 r. poz. 1429, 1606, 1615, 1667, 1860 i 2760 oraz z 2024 r. poz. 858, 859 i 863.

„W sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie, o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych, a także od postanowień w przedmiocie ustanowienia i uchylenia kurateli reprezentującej oraz postanowień w przedmiocie zwolnienia pełnomocnika rejestrowanego.

- 6) uchyla się art. 600;
- 7) w części pierwszej w księdze drugiej w tytule II:
  - a) w dziale I uchyla się rozdział 2,
  - b) w dziale II po rozdziale 3 dodaje się rozdział 3a i 3b w brzmieniu:

„Rozdział 3a

Sprawy z zakresu kurateli dla osób pełnoletnich

Oddział 1

Przepisy ogólne

Art. 605¹. § 1. Sąd określa jakie czynności prawne mogą być dokonywane:

- 1) przez kuratora reprezentującego w imieniu osoby wspieranej albo
  - 2) przez osobę wspieraną tylko za zgodą kuratora reprezentującego,
- uwzględniając możliwość samodzielnego dokonywania czynności prawnych przez osobę wspieraną.

§2 Sąd określa zakres uprawnień i obowiązków kuratora wspierającego odpowiednio do potrzeb osoby wspieranej.

Art. 605². § 1. W sprawach o ustanowienie, zmianę kuratora reprezentującego lub wspierającego oraz o zmianę zakresu ich obowiązków i uprawnień, albo o uchylenie kurateli właściwy jest sąd opiekuńczy miejsca zwykłego pobytu osoby, której dotyczy postępowanie, a w braku miejsca zwykłego pobytu - sąd miejsca jej pobytu.

§ 2. Sąd może z urzędu wszcząć tylko postępowanie o zmianę kuratora wspierającego lub reprezentującego oraz o zmianę zakresu ich obowiązków i uprawnień albo o uchylenie kurateli.

Oddział 2

Postępowanie w przedmiocie kurateli reprezentującej

Art. 605³. § 1. Wniosek o ustanowienie kuratora dla osoby potrzebującej wsparcia może zgłosić:

- 1) osoba potrzebująca wsparcia;
- 2) przedstawiciel ustawowy osoby potrzebującej wsparcia, która ukończyła lat 16;
- 3) małżonek osoby, potrzebującej wsparcia lub osoba pozostająca z nią we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 4) krewny w linii prostej lub rodzeństwo osoby potrzebującej wsparcia;
- 5) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia z osobą, potrzebującą wsparcia;
- 6) gmina, na której obszarze osoba potrzebująca wsparcia ma miejsce pobytu;
- 7) organizacje pozarządowe, do których zadań statutowych należy ochrona praw osób z niepełnosprawnością, udzielanie im wsparcia lub ochrona wolności i praw człowieka.

§ 2. Wniosek o ustanowienie kuratora reprezentującego można zgłosić już na dwa lata przed dojściem do pełnoletności osoby potrzebującej wsparcia.

§ 3. Osoba, która zgłosiła wniosek o ustanowienie kuratora reprezentującego lub wspierającego w złej wierze, podlega karze grzywny.

Art. 605⁴. § 1. Uczestnikami postępowania o ustanowienie kuratora reprezentującego są:

- 1) wnioskodawca;
- 2) osoba, której postępowanie dotyczy;
- 3) przedstawiciel ustawowy osoby, której postępowanie dotyczy;
- 4) kandydat na kuratora reprezentującego wskazany przez wnioskodawcę lub uczestnika albo wybrany przez sąd, o ile wyraził zgodę.

§ 2. Sąd zawiadamia o toczącym się postępowaniu małżonka osoby, której postępowanie dotyczy, a w miarę potrzeby osobę pozostającą z nią we wspólnym gospodarstwie domowym. Mogą oni wziąć udział w każdym stanie sprawy aż do zamknięcia rozprawy w drugiej instancji.

§ 3. Organizacje pozarządowe, do których zadań statutowych należy ochrona praw osób z niepełnosprawnością, udzielanie im wsparcia lub ochrona wolności i

praw człowieka, mogą wstąpić do postępowania w każdym stanie sprawy aż do zamknięcia rozprawy w drugiej instancji.

Art. 605⁵. § 1. Osobę, której dotyczy postępowanie o ustanowienie kuratora reprezentującego, należy wysłuchać niezwłocznie po wszczęciu postępowania. W przypadku osoby o złożonych potrzebach w komunikowaniu się, wysłuchanie przeprowadza się przy uwzględnieniu tych potrzeb. Wysłuchanie może odbyć się poza salą posiedzeń. Sąd może odstąpić od wysłuchania tylko wówczas, gdy brak jest możliwości jakiegokolwiek porozumienia się z osobą, dla której ma zostać ustanowiony kurator.

§ 2. Przed wysłuchaniem sąd może zlecić kuratorowi sądowemu przeprowadzenie wywiadu w celu ustalenia sposobu funkcjonowania osoby, dla której ma zostać ustanowiony kurator wspierający albo reprezentujący i sposobu skutecznej komunikacji z tą osobą, chyba że wystarczająca dla dokonania tych ustaleń jest dokumentacja dotycząca tej osoby będąca w posiadaniu sądu.

§ 3. W razie potrzeby wysłuchanie odbywa się w obecności biegłego psychologa lub biegłego innej specjalności.

§ 4. Niemożność porozumienia się z osobą, której dotyczy postępowanie stwierdza się w protokole po wysłuchaniu osób uczestniczących w posiedzeniu.

§ 5. Minister Sprawiedliwości określi, w drodze rozporządzenia, sposób przygotowania wysłuchania osoby, której dotyczy postępowanie o ustanowienie kuratora reprezentującego oraz warunki, w jakich powinno odbywać się wysłuchanie, mając na względzie konieczność zapewnienia swobody wypowiedzi i wsparcia potrzeb w komunikowaniu się wysłuchiwanym osobom.

Art. 605⁶. § 1. W postępowaniu dowodowym sąd ustala: czy i w jakim zakresie osoba potrzebująca wsparcia nie jest w stanie postrzegać i oceniać rzeczywistości lub samodzielnie kierować swoim postępowaniem, jej sytuację osobistą i majątkową, a także rodzaj spraw, przy prowadzeniu których wymagane jest wsparcie. Ponadto w postępowaniu tym ustala się, czy osoba ta może w dostateczny sposób samodzielnie chronić swoje prawa lub interesy.

§ 2. W postępowaniu dowodowym należy zbadać kwalifikacje osobiste kandydata na kuratora oraz spełnienie przez niego wymagań, o których mowa w art. 174³ Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

§ 3. Sąd może zobowiązać osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą, której dotyczy postępowanie, do złożenia wykazu majątku należącego do tej osoby oraz do złożenia przyrzeczenia. Przepisy art. 913 oraz art. 915-917 stosuje się odpowiednio.

Art. 605⁷ § 1. Wobec osoby, dla której według wniosku kurator reprezentujący ma być ustanowiony z powodu zaburzeń psychicznych, powinna być wydana opinia przez biegłego lekarza psychiatrę lub neurologa, a w uzasadnionych przypadkach z zakresu innej specjalizacji.

§ 2 W innych przypadkach opinia może być wydana przez biegłego psychologa lub, w zależności od sposobu funkcjonowania osoby, biegłego lekarza psychiatry lub neurologa, a w razie stwierdzenia takiej potrzeby przez biegłego innej specjalności.

§ 3. Opinia powinna obejmować ocenę stanu zdrowia i sposobu funkcjonowania danej osoby, zdolności postrzegania i oceny rzeczywistości lub możliwości samodzielnego kierowania swoim postępowaniem.

Art. 605⁸. § 1. Sąd może zaniechać doręczenia pism sądowych, wezwania bądź wysłuchania osoby, której dotyczy postępowanie o ustanowienie kuratora reprezentującego, jeżeli uzna to za niecelowe ze względu na stan zdrowia tej osoby. Nie dotyczy to wysłuchania, o którym mowa w art. 605⁵ § 1.

§ 2. Na postanowienie sądu przysługuje zażalenie.

Art. 605⁹. Orzeczenie w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego zapada po przeprowadzeniu rozprawy.

Art. 605¹⁰. W postanowieniu o ustanowieniu kuratora reprezentującego sąd określa w szczególności:

- 1) osobę kuratora reprezentującego;
- 2) zakres obowiązków i uprawnień kuratora reprezentującego;
- 3) czy i jakie czynności prawne mogą być dokonywane: przez kuratora w imieniu osoby wspieranej albo przez osobę wspieraną tylko za zgodą kuratora;
- 4) okres, na jaki ustanawia się kuratora reprezentującego;
- 5) terminy składania przez kuratora reprezentującego sprawozdań dotyczących osoby wspieranej oraz rachunków z zarządu jej majątkiem.

Art. 605¹¹ Jeżeli osobie, dla której ustanowiono kuratora reprezentującego przysługuje władza rodzicielska nad małoletnim dzieckiem lub jest ona opiekunem prawnym takiego dziecka, sąd z urzędu zawiadamia właściwy sąd opiekuńczy.

Art. 605¹². Na rok przed upływem okresu, na jaki ustanowiono kuratora w ostatnim prawomocnym postanowieniu sąd wszczyna z urzędu postępowanie w przedmiocie ustanowienia kuratora reprezentującego, chyba że toczy się już postępowanie w tym przedmiocie.

Art. 605¹³. § 1. Na wniosek kuratora sąd przyzna mu stosowne wynagrodzenie okresowe albo wynagrodzenie jednorazowe wymagalne w dniu zakończenia prowadzenia spraw lub zwolnienia kuratora.

§ 2. Wynagrodzenia nie przyznaje się, jeżeli nakład pracy kuratora jest nieznaczny. Wynagrodzenia nie przyznaje się także, gdy wykonywanie obowiązków kuratora czyni zadość zasadom słuszności, chyba że nakład pracy kuratora jest znaczny, a obowiązki kuratora wykonywane są prawidłowo.

§ 3. Wynagrodzenie pokrywa się z dochodów lub majątku osoby wspieranej, a jeżeli nie ma ona odpowiednich dochodów lub majątku, wynagrodzenie jest pokrywane ze środków publicznych na podstawie przepisów o pomocy społecznej.

§ 4. Kuratorowi nie wolno używać we własnym interesie rzeczy i pieniędzy osoby wspieranej. Od sum pieniężnych zatrzymanych ponad potrzebę wynikającą z wykonywania kurateli, kurator powinien płacić osobie wspieranej odsetki ustawowe.

Art. 605¹⁴. § 1. Kurator może żądać od osoby wspieranej zwrotu nakładów i wydatków związanych z należytyym prowadzeniem spraw. Do roszczeń z tego tytułu stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu.

§ 2. Przepis art. 605¹³ § 3 stosuje się odpowiednio.

Art. 605¹⁵ § 1. Nadzór nad kuratorem sprawuje sąd opiekuńczy właściwy według miejsca pobytu osoby wspieranej, który wydał prawomocne orzeczenie o ustanowieniu kuratora.

§ 2. Kurator zobowiązany jest w terminach oznaczonych przez sąd składać sądowi sprawozdania dotyczące osoby wspieranej. Kurator reprezentujący składa rachunki z zarządu jej majątkiem oraz dokumenty dotyczące ważniejszych czynności podjętych w ramach prowadzenia spraw, o których mowa w art. 174¹² Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

§ 3. Jeżeli dochody z majątku nie przekraczają prawdopodobnych kosztów utrzymania osoby, dla której ustanowiono kuratora, sąd może zwolnić kuratora z obowiązku przedstawiania szczegółowych rachunków z zarządu. W takim przypadku kurator składa tylko ogólne sprawozdanie z zarządu majątkiem.

§ 4. Minister Sprawiedliwości określi w drodze rozporządzenia wzór sprawozdań, o których mowa w § 2 i 3, obejmujący w szczególności informacje na temat wszystkich objętych zakresem postanowienia sądu czynności odnoszących się do finansów osoby wspieranej, jak również szczegółowe informacje na temat wszelkich kosztów, wydatków i wynagrodzeń kuratora.

§ 5. Sąd wykonuje nadzór, zaznajamiając się na bieżąco z działalnością kuratora oraz udzielając mu wskazówek i poleceń.

§ 6. Sąd może żądać od kuratora wyjaśnień we wszelkich sprawach należących do obowiązków i uprawnień kuratora oraz przedstawiania dokumentów związanych z prowadzeniem spraw osoby wspieranej.

Oddział 3

Postępowanie w przedmiocie kurateli wspierającej

Art. 605¹⁶. Do postępowania w przedmiocie kurateli wspierającej stosuje się odpowiednio przepisy oddziału poprzedzającego ze zmianami przewidzianymi w oddziale niniejszym.

Art. 605¹⁷ Kuratora wspierającego sąd opiekuńczy ustanawia na wniosek osoby potrzebującej wsparcia, a za zgodą tej osoby – także na wniosek podmiotów, o których mowa w art. 605³ § 1 pkt. 2-7.

Art. 605¹⁸. Osoba, dla której według wniosku ma być ustanowiony kurator wspierający, może być zbadana, za jej zgodą, przez biegłego lekarza psychiatrę lub biegłego innej specjalności.

Art. 605¹⁹. Sąd może wydać postanowienie co do istoty sprawy także na posiedzeniu niejawnym.

Art. 605²⁰. Jeżeli w toku postępowania o ustanowienie kuratora wspierającego okaże się, że zachodzi potrzeba ustanowienia kuratora reprezentującego sąd przeprowadzi dalsze postępowanie z urzędu według przepisów o tym postępowaniu.

Oddział 4

Doradca tymczasowy

Art. 605²¹. § 1. W postępowaniu w przedmiocie ustanowienia dla osoby pełnoletniej kuratora reprezentującego lub wspierającego, sąd może na wniosek uczestnika postępowania lub z urzędu, na każdym etapie postępowania, ustanowić dla niej doradcę tymczasowego, gdy uzna to za konieczne dla ochrony jej osoby lub mienia, w szczególności w przypadku, o którym mowa w art. 605¹⁰.

§ 2. Przed ustanowieniem doradcy tymczasowego należy wysłuchać osobę, której postępowanie dotyczy.

§ 3. Sąd może zwrócić się do organizacji pozarządowej do której zadań statutowych należy ochrona praw osób z niepełnosprawnością, udzielanie im wsparcia lub ochrona wolności i praw człowieka o wskazanie osoby, która może być ustanowiona doradcą tymczasowym.

§ 4. Zakres obowiązków i uprawnień doradcy tymczasowego określa sąd w postanowieniu. Do doradcy tymczasowego stosuje się odpowiednio przepisy o kuratorze wspierającym lub reprezentującym.

§ 5. Postanowienie o ustanowieniu doradcy tymczasowego staje się skuteczne z chwilą doręczenia go osobie, której dotyczy wnioski. W przypadku określonym w art. 605⁸ postanowienie staje się skuteczne z chwilą wydania.

Art. 605²². § 1. Postanowienie o ustanowieniu doradcy tymczasowego traci moc z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie, w którym go ustanowiono.

§ 2. Sąd odwołuje doradcę tymczasowego, jeżeli ustała potrzeba dalszej ochrony osoby, której dotyczy wnioski lub jej mienia.

§ 3. Na postanowienie w przedmiocie ustanowienia lub odwołania doradcy tymczasowego przysługuje zażalenie.

Rozdział 3b

Sprawy o zwolnienie pełnomocnika rejestrowanego albo pełnomocnika
medycznego

Art. 605²³. § 1. O zwolnieniu pełnomocnika rejestrowanego albo pełnomocnika medycznego sąd może orzec na wniosek lub z urzędu, jeżeli spełnione są przesłanki,

o których mowa w art. 109¹⁸ Kodeksu cywilnego albo art. 17 ust. 8 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

§ 2. Wniosek może złożyć każdy zainteresowany.

§ 3. Sąd wydaje postanowienie kończące postępowanie w sprawie w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku bądź wszczęcia postępowania z urzędu.

Art. 605²⁴. § 1. Sąd może wydać postanowienie o zawieszeniu albo ograniczeniu uprawnień pełnomocnika rejestrowanego do czasu prawomocnego zakończenia postępowania. Ograniczenie uprawnień może polegać w szczególności na zobowiązaniu pełnomocnika rejestrowanego przez sąd do uzyskiwania zgody doradcy tymczasowego na dokonanie czynności objętych ograniczeniem.

§ 2. Sąd może ustanowić dla mocodawcy doradcę tymczasowego w przypadku zawieszenia uprawnień pełnomocnika rejestrowanego albo ograniczenia uprawnień pełnomocnika rejestrowanego, gdy uzna to za konieczne dla ochrony osoby mocodawcy lub jego majątku. Przepis art. 605¹³ § 3 Kodeksu postępowania cywilnego stosuje się odpowiednio.

§ 3. Zakres uprawnień doradcy tymczasowego określa sąd w postanowieniu o zawieszeniu albo ograniczeniu pełnomocnika rejestrowanego.

§ 4. Przed ustanowieniem doradcy tymczasowego należy wysłuchać mocodawcę oraz pełnomocnika rejestrowanego.

§ 5. Doradcą tymczasowym należy ustanowić w pierwszej kolejności pełnomocnika podstawionego, jeżeli taki został wyznaczony, w dalszej kolejności małżonka, krewnego lub inną osobę bliską, jeżeli nie stoi temu na przeszkodzie wzgląd na dobro mocodawcy.

§ 6. Na postanowienia, o których mowa w § 1-2, przysługuje zażalenie.

§ 7. Czynności dokonane przez doradcę tymczasowego przed uchycieniem lub zmianą postanowień, o których mowa w § 2, nie tracą mocy.

§ 8. Postanowienie o ustanowieniu doradcy tymczasowego traci moc z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania o zwolnienie pełnomocnika rejestrowanego.

§ 9. W przypadku utraty mocy postanowienia o ustanowieniu doradcy tymczasowego przepis § 7 stosuje się odpowiednio.

§ 10. O wydaniu postanowień, o których mowa w § 1-2, sąd orzekający zawiadamia niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni, Krajową Radę Notarialną.

§ 11. Przepis paragrafu poprzedzającego stosuje się odpowiednio do postanowienia uchylającego lub zmieniającego zakres środków zabezpieczenia, o których mowa w § 1-2.

§ 12. Po ujawnieniu postanowienia, o którym mowa w § 1 w Rejestrze Pełnomocnictw, czynności prawne dokonane przez pełnomocnika rejestrowanego w imieniu mocodawcy niezgodnie z tym postanowieniem są nieważne.

Art. 605²⁶. Przepisy 560¹⁰, art. 560¹¹ i art. 560¹² stosuje się odpowiednio.

Art. 605²⁷. § 1. Prawomocne postanowienie o zwolnieniu pełnomocnika rejestrowanego sąd orzekający niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od daty uprawomocnienia, przesyła Krajowej Radzie Notarialnej.

§ 2. O wydaniu prawomocnego orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie zwolnienia pełnomocnika rejestrowanego sąd orzekający, niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 3 dni od utraty mocy postanowień, o których mowa w art. 605²⁵ § 1-2, zawiadamia Krajową Radę Notarialną.

§ 3. O uprawomocnieniu postanowienia w przedmiocie uwzględnienia wniosku o zwolnienie pełnomocnika rejestrowanego sąd informuje pełnomocnika podstawionego, jeżeli został ustanowiony.”;

7) uchyla się art. 1106¹;

Art. 4. W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1001) w dziale II po rozdziale 3c dodaje się rozdział 3d w brzmieniu:

„Rozdział 3d

Rejestr Pełnomocnictw

Art. 95zm. § 1. Notariusz sporządza pełnomocnictwo rejestrowane przy udziale pełnomocnika rejestrowanego.

§ 2. Niezwłocznie po sporządzeniu pełnomocnictwa rejestrowanego, notariusz dokonuje jego wpisu do Rejestru Pełnomocnictw przez wprowadzenie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego danych, o których mowa w art. 95zo pkt 3-8. Notariusz opatruje wpis kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

§ 3. Z chwilą dokonania wpisu w Rejestrze Pełnomocnictw notariusz otrzymuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zawiadomienie o zarejestrowaniu oraz możliwości uzyskania potwierdzenia zarejestrowania pełnomocnictwa rejestrowanego ze wskazaniem numeru wpisu. W taki sam sposób notariusz uzyskuje zawiadomienie o niezarejestrowaniu pełnomocnictwa rejestrowanego.

§ 4. Adnotację o zarejestrowaniu umieszcza się na pełnomocnictwie rejestrowanym, wskazując numer wpisu, a także dzień, miesiąc i rok oraz godzinę i minutę dokonanego wpisu.

§ 5. Zarejestrowanie pełnomocnictwa rejestrowanego nie następuje, jeżeli inne pełnomocnictwo rejestrowane udzielone przez tego samego mocodawcę zostało już wpisane do Rejestru Pełnomocnictw.

§ 6. Przepisy § 2-4 stosuje się odpowiednio do oświadczeń o zrzeczeniu się oraz o odwołaniu pełnomocnictwa rejestrowanego. W tych przypadkach notariusz zamieszcza w Rejestrze Pełnomocnictw dodatkowo dane, o których mowa w art. 95zo pkt 10. W przypadku zrzeczenia się pełnomocnictwa rejestrowanego po sporządzeniu protokołu poświadczenia pełnomocnictwa, notariusz zawiadamia pełnomocnika podstawionego.

Art. 95zn. § 1. Na wniosek ustanowionego pełnomocnika rejestrowanego i przy jego udziale notariusz sporządza protokół poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego.

§ 2. Podstawę sporządzenia protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego stanowią dwa zaświadczenia lekarzy, o którym mowa w art. 42a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2022 r. poz. 1731 i 1733).

§ 3. Pełnomocnik podstawiony może wystąpić z wnioskiem o sporządzenie protokołu poświadczenia pełnomocnictwa, jeżeli umocowanie poprzedniego pełnomocnika wygasło, a w przypadku, gdy umocowanie to nie powstało, po wykazaniu dokumentem urzędowym, że poprzedni pełnomocnik nie może lub nie chce być pełnomocnikiem.

§ 4. Przystępując do spisania protokołu poświadczenia pełnomocnictwa notariusz poucza osoby biorące udział w spisywaniu protokołu o obowiązku ujawnienia wszelkich okoliczności objętych treścią protokołu oraz o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywych oświadczeń.

§ 5. W protokole poświadczenia pełnomocnictwa zamieszcza się w szczególności:

- 1) żądanie sporządzenia protokołu poświadczenia pełnomocnictwa;

- 2) oświadczenie pełnomocnika rejestrowanego, że nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 109¹⁶ pkt 1-3, 5-7 Kodeksu cywilnego;
- 3) wzmiankę o pouczeniu przez notariusza o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.

§ 6. Do protokołu poświadczenia pełnomocnictwa notariusz załącza:

- 1) zaświadczenia, o którym mowa w § 2;
- 2) w przypadku wystąpienia z żądaniem przez pełnomocnika podstawionego, dokumenty urzędowe wskazujące na wygaśnięcie lub brak powstania umocowania pierwotnie ustanowionego pełnomocnika rejestrowanego.

§ 7. Notariusz niezwłocznie po sporządzeniu protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego dokonuje jego wpisu do Rejestru Pełnomocnictw przez wprowadzenie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego danych wynikających z protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego. Notariusz opatruje wpis kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

§ 8. Z chwilą dokonania wpisu w Rejestrze Pełnomocnictw notariusz otrzymuje za pośrednictwem systemu teleinformatycznego zawiadomienie o zarejestrowaniu oraz możliwości uzyskania potwierdzenia zarejestrowania protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego ze wskazaniem numeru wpisu. W taki sam sposób notariusz uzyskuje zawiadomienie o niezarejestrowaniu protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego.

§ 9. Adnotację o zarejestrowaniu umieszcza się na protokole poświadczenia pełnomocnictwa, wskazując numer wpisu, a także dzień, miesiąc i rok oraz godzinę i minutę dokonanego wpisu.

Art. 95zo. Rejestr Pełnomocnictw zawiera:

- 1) numer wpisu;
- 2) datę oraz godzinę i minutę dokonania wpisu;
- 3) imię i nazwisko notariusza oraz siedzibę jego kancelarii, a jeżeli czynność notarialną dokonała osoba zastępująca notariusza również imię i nazwisko tej osoby;
- 4) datę oraz miejsce sporządzenia pełnomocnictwa rejestrowanego oraz numer Repertorium A;
- 5) imię i nazwisko mocodawcy, imiona jego rodziców oraz numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), jeżeli go posiada, a w przypadku jego braku – datę i miejsce urodzenia;

- 6) imię i nazwisko pełnomocnika rejestrowanego, imiona jego rodziców, dane kontaktowe oraz numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), jeżeli go posiada, a w przypadku jego braku – datę i miejsce urodzenia;
- 7) imię i nazwisko podstawionego pełnomocnika rejestrowanego, imiona jego rodziców, dane kontaktowe oraz numer Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności (PESEL), jeżeli go posiada, a w przypadku jego braku – datę i miejsce urodzenia;
- 9) datę, miejsce sporządzenia protokołu poświadczenia pełnomocnictwa oraz numer Repertorium A;
- 10) informacje o wygaśnięciu umocowania pełnomocnika rejestrowanego i jego przyczynie;
- 11) informację o zawieszeniu albo ograniczeniu uprawnień pełnomocnika rejestrowanego i ustanowieniu doradcy tymczasowego;
- 12) datę wydania postanowienia, sygnaturę akt sprawy i oznaczenie sądu.

Art. 95zp. § 1. Krajowa Rada Notarialna tworzy system teleinformatyczny w celu prowadzenia Rejestru Pełnomocnictw, zapewnia notariuszom dostęp do tego systemu w celu dokonywania wpisów oraz ochronę danych zgromadzonych w Rejestrze Pełnomocnictw przed nieuprawnionym dostępem, przetwarzaniem oraz zmianą lub utratą. Dane weryfikowane za pomocą kwalifikowanego certyfikatu podpisu elektronicznego zapewniają notariuszom dostęp do Rejestru Pełnomocnictw.

§ 2. Krajowa Rada Notarialna udostępnia w systemie teleinformatycznym informacje o zarejestrowanych protokołach poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego.

§ 3. Za wpisy dokonywane w Rejestrze Pełnomocnictw notariusz oraz sąd pobierają opłatę, którą przekazują Krajowej Radzie Notarialnej.

§ 4. W przypadku wpisów dokonywanych przez notariusza opłatę, o której mowa w § 3, notariusz pobiera od stron czynności notarialnej podlegającej wpisowi do Rejestru Pełnomocnictw. Notariusz uzależnia dokonanie czynności od uprzedniego uiszczenia należnej opłaty.

§ 5. W przypadku wpisów dokonywanych na podstawie zawiadomienia sądu opłatę, o której mowa w § 3, uiszcza wnioskodawca wraz z wniesieniem pisma wszczynającego postępowanie o wydanie orzeczenia podlegającego wpisowi do Rejestru Pełnomocnictw.

Do pisma, które nie zostało należycie opłacone, stosuje się odpowiednio przepis art. 130 oraz art. 130² Kodeksu postępowania cywilnego. Do opłaty od pisma stosuje się przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych dotyczące wydatków, z wyłączeniem art. 83.

§ 6. Minister Sprawiedliwości, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Notarialnej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób uiszczania i wysokość opłat za wpisy dokonywane w Rejestrze Pełnomocnictw, mając na względzie wysokość kosztów administracyjnych prowadzenia Rejestru Pełnomocnictw oraz jego niedochodowy charakter i niezbędny rozwój.

Art. 95zr. § 1. W przypadkach, o których mowa w art. 605²⁵ § 10 i 11 i art. 605²⁷ § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego, oraz po otrzymaniu informacji, o których mowa w art. 109¹⁶ § 1 pkt 1, 2, 5, 6, 7 oraz § 2 Kodeksu cywilnego, Prezes Krajowej Rady Notarialnej niezwłocznie poleca wykreślenie z Rejestru Pełnomocnictw pełnomocnictwa, na podstawie którego umocowanie nie powstało albo wygasło, względnie poleca dokonanie odpowiedniej zmiany wpisu.

§ 2. Prezes Krajowej Rady Notarialnej niezwłocznie, po otrzymaniu odpisu aktu zgonu mocodawcy lub aktu zgonu pełnomocnika, poleca wykreślenie z Rejestru Pełnomocnictw pełnomocnictwa, na podstawie którego umocowanie nie powstało albo wygasło, względnie poleca dokonanie odpowiedniej zmiany wpisu.

§ 3. Prezes Krajowej Rady Notarialnej zapewnia zgodność danych zgromadzonych w Rejestrze Pełnomocnictw ze stanem faktycznym.

Art. 95zs. Notariusz, na żądanie sądu lub prokuratora, przesyła wypis zarejestrowanego pełnomocnictwa rejestrowanego.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentystry (Dz.U. z 2023 r. poz. 1516, 1617, 1831 i 1972 oraz z 2024 r. poz. 854) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 31:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Lekarz ma obowiązek udzielać pacjentowi, w tym małoletniemu, który ukończył 16 lat, jego ustawowemu przedstawicielowi, pełnomocnikowi medycznemu oraz kuratorowi reprezentującemu ustanowionemu w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, odpowiedniej i zrozumiałej informacji o stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych,

lecniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu.

2. Lekarz może udzielić informacji, o której mowa w ust. 1, innym osobom za zgodą pacjenta, jego przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego w granicach umocowania albo kuratora reprezentującego, o ile został ustanowiony w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia.”,

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Jeżeli pacjent nie ukończył 16 lat lub jest nieprzytomny bądź niezdolny do zrozumienia znaczenia informacji, lekarz udziela informacji osobie bliskiej w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581), pełnomocnikowi medycznemu oraz kuratorowi reprezentującemu ustanowionemu w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia.”;

2) w art. 32:

a) uchyla się ust. 4,

b) w ust. 6 skreśla się wyrazy: „osoba ubezwłasnowolniona albo pacjent chory psychicznie lub upośledzony umysłowo, lecz dysponujący dostatecznym rozeznanie”;

3) w art. 33 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Badanie lub udzielenie pacjentowi innego świadczenia zdrowotnego bez jego zgody jest dopuszczalne, jeżeli wymaga on niezwłocznej pomocy lekarskiej, a ze względu na stan zdrowia lub wiek nie może zgody wyrazić i nie ma możliwości porozumienia się z jego przedstawicielem ustawowym, pełnomocnikiem medycznym, kuratorem reprezentującym ustanowionym w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, pełnomocnikiem rejestrowanym lub opiekunem faktycznym.”;

4) w art. 34:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Lekarz może wykonać zabieg lub zastosować metodę, o której mowa w ust. 1, wobec pacjenta małoletniego bądź niezdolnego do świadomego wyrażenia pisemnej zgody, po uzyskaniu odpowiednio zgody jego przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego albo kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia. W przypadku gdy pacjent nie ma przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego albo

kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia lub gdy porozumienie się z nim jest niemożliwe – po uzyskaniu zezwolenia sądu opiekuńczego.”,

b) w ust. 6 skreśla się wyrazy: „ubezwłasnowolnionego bądź niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody”,

c) ust. 7 i 8 otrzymują brzmienie:

„7. Lekarz może wykonać czynności, o których mowa w ust. 1, bez zgody przedstawiciela ustawowego pacjenta, pełnomocnika medycznego, kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia bądź zgody właściwego sądu opiekuńczego, gdy zwłoka spowodowana postępowaniem w sprawie uzyskania zgody groziłaby pacjentowi niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia. W takim przypadku lekarz ma obowiązek, o ile jest to możliwe, zasięgnąć opinii drugiego lekarza, w miarę możliwości tej samej specjalności. O wykonywanych czynnościach lekarz niezwłocznie zawiadamia przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego, kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia albo sąd opiekuńczy oraz dokonuje odpowiedniej adnotacji wraz z uzasadnieniem w dokumentacji medycznej.

8. O okolicznościach, o których mowa w ust. 3–7, lekarz informuje pacjenta oraz jego przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego, kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia albo sąd opiekuńczy, a także dokonuje odpowiedniej adnotacji wraz z uzasadnieniem w dokumentacji medycznej.”,

d) po ust. 8 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. W przypadku, gdy pacjent wymaga dalszej opieki medycznej i jest faktycznie niezdolny do podejmowania świadomych decyzji i komunikowania woli, w tym z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20) oraz nie posiada przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego albo kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, lekarz zawiadamia o tym sąd właściwy dla miejsca udzielania świadczeń zdrowotnych, wnioskując o powołanie kuratora reprezentującego dla takiej osoby.”;

5) w art. 35:

a) w ust. 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli w trakcie wykonywania zabiegu operacyjnego albo udzielania innego świadczenia zdrowotnego wystąpią okoliczności, których nieuwzględnienie groziłoby pacjentowi niebezpieczeństwem utraty życia, ciężkim uszkodzeniem ciała lub ciężkim rozstrojem zdrowia, a nie ma możliwości niezwłocznego uzyskania świadomej zgody pacjenta, jego przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego, kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia albo zezwolenia sądu opiekuńczego, lekarz może, bez uzyskania tej zgody albo zezwolenia, zmienić zakres zabiegu bądź innego świadczenia zdrowotnego w sposób umożliwiający uwzględnienie tych okoliczności.”,

b) w ust. 2 po wyrazach „przedstawiciela ustawowego” dodaje się wyrazy „pełnomocnika medycznego, kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia”;

6) art. 37 otrzymuje brzmienie:

„Art. 37. W razie wątpliwości diagnostycznych lub terapeutycznych lekarz z własnej inicjatywy bądź na wniosek pacjenta, jego przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego albo kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, jeżeli uzna to za uzasadnione w świetle wymagań wiedzy medycznej, powinien zasięgnąć opinii właściwego lekarza specjalisty lub zorganizować konsylium lekarskie.”;

7) w art. 38 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku odstąpienia od leczenia, lekarz ma obowiązek dostatecznie wcześniej uprzedzić o tym pacjenta lub jego przedstawiciela ustawowego, pełnomocnika medycznego, kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, pełnomocnika rejestrowanego bądź opiekuna faktycznego i wskazać realne możliwości uzyskania tego świadczenia u innego lekarza lub w podmiocie leczniczym.”;

8) po art. 42 dodaje się art. 42a w brzmieniu:

„Art. 42a. 1. Lekarz specjalista w dziedzinie psychiatrii lub neurologii może wydać pełnomocnikowi rejestrowanemu zaświadczenie w przedmiocie zdolności do

samodzielnego kierowania swoim postępowaniem przez pacjenta, który udzielił pełnomocnictwa rejestrowanego.

2. Jeżeli lekarz specjalista w dziedzinie psychiatrii lub neurologii uzna to za celowe, wydanie zaświadczenia może poprzedzać konsultacja z lekarzem specjalistą w dziedzinie psychiatrii, neurologii lub innym lekarzem odpowiedniej specjalizacji lub psychologiem. Zaświadczenie podpisują wówczas wszystkie osoby biorące udział w konsultacji.

3. Wydanie zaświadczenia oraz konsultacja, o której mowa w ust. 2 zdanie 1, są finansowane przez pełnomocnika rejestrowanego.

4. Zaświadczenie, o którym mowa w ust. 1 określa:

- 1) datę i miejsce wystawienia zaświadczenia;
- 2) imię (imiona), nazwisko i numer prawa wykonywania zawodu lekarza albo w przypadku, o którym mowa w ust. 2 – lekarzy, oraz adres miejsca udzielania świadczeń zdrowotnych;
- 3) imię (imiona), nazwisko, numer PESEL, a w przypadku osób, które nie mają nadanego numeru PESEL – rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, pełnomocnika rejestrowanego oraz pacjenta, będącego osobą, która udzieliła pełnomocnictwa rejestrowanego;
- 4) orzeczenie, czy pacjent, który udzielił pełnomocnictwa rejestrowanego, jest zdolny albo niezdolny do kierowania swoim postępowaniem;
- 5) podpis lekarza wystawiającego zaświadczenie, a w przypadku, o którym mowa w ust. 2 – podpisy osób biorących udział w konsultacji.

5. Minister właściwy do spraw zdrowia w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Lekarskiej, określi, w drodze rozporządzenia, wzór zaświadczenia, mając na względzie konieczność zapewnienia realizacji prawa ochrony danych i informacji dotyczących stanu zdrowia pacjenta.”.

Art. 6. W ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2024 r. poz. 581) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) zasady udzielania pełnomocnictw medycznych;”;
- 2) w art. 9:
  - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Pacjent, w tym małoletni, który ukończył 16 lat, jego przedstawiciel ustawowy, pełnomocnik medyczny, pełnomocnik rejestrowany przed powstaniem

umocowania lub kurator reprezentujący ustanowiony w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, mają prawo do uzyskania od lekarza odpowiedniej i zrozumiałej informacji o stanie zdrowia pacjenta, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Po uzyskaniu informacji, o których mowa w ust. 2 pacjent, jego przedstawiciel ustawowy, pełnomocnik medyczny lub kurator reprezentujący ustanowiony w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia mają prawo przedstawić lekarzowi swoje zdanie w tym zakresie.”,

c) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Pacjent, w tym małoletni, który ukończył 16 lat, jego przedstawiciel ustawowy, pełnomocnik medyczny lub kurator reprezentujący ustanowiony w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, mają prawo do uzyskania od pielęgniarki lub położnej przystępnej informacji o jego pielęgnacji i zabiegach pielęgniarstwach.”;

3) art. 10 otrzymuje brzmienie:

„Art. 10. W przypadku, o którym mowa w art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, pacjent, jego przedstawiciel ustawowy, pełnomocnik medyczny, kurator reprezentujący ustanowiony w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, pełnomocnik rejestrowany, opiekun faktyczny, mają prawo do uzyskania z dostatecznym wyprzedzeniem informacji o zamiarze odstąpienia przez lekarza od leczenia pacjenta i wskazania przez tego lekarza możliwości uzyskania świadczenia zdrowotnego u innego lekarza lub podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych.”;

4) art. 16 otrzymuje brzmienie:

„Art. 16. Pacjent, jego przedstawiciel ustawowy, pełnomocnik medyczny lub kurator reprezentujący ustanowiony w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, mają prawo do uzyskania informacji w zakresie określonym w art. 9 przed wyrażeniem zgody albo sprzeciwu na przeprowadzenie badań lub udzielenie określonych świadczeń zdrowotnych.”;

5) w art. 17 po ust. 4 dodaje się ust. 5 - 8 w brzmieniu:

„5. Za pacjenta, który ma pełnomocnika medycznego, zgodę albo sprzeciw wyraża pełnomocnik medyczny, gdy zachodzą okoliczności wskazane w treści pełnomocnictwa. Jeżeli pacjent nie ma pełnomocnika medycznego, a ustanowiony został dla niego kurator reprezentujący w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, zgodę albo sprzeciw wyraża ten kurator.

6. W przypadku, gdy pacjent jest faktycznie niezdolny do podjęcia świadomej decyzji i zakomunikowania woli, w tym z wykorzystaniem środków wspierających komunikowanie się, o których mowa w art. 3 ust. 5 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o języku migowym i innych środkach komunikowania się (Dz. U. z 2023 r. poz. 20) i nie ma przedstawiciela ustawowego ani kuratora reprezentującego ustanowionego w zakresie spraw lub czynności dotyczących leczenia, nie ustanowił pełnomocnika medycznego, przeprowadzenie badania lub udzielenie innego świadczenia zdrowotnego wymaga postanowienia sądu opiekuńczego.

7. Postanowieniu, o którym mowa w ust. 6, sąd nadaje wzmiankę o wykonalności.

8. Sąd może zwolnić pełnomocnika medycznego w każdym czasie, jeżeli pełnomocnik narusza najlepiej pojęty interes pacjenta albo postępuje w sposób sprzeczny z jego uprzednimi preferencjami wyrażonymi w innych oświadczeniach. Za naruszenie najlepiej pojętego interesu pacjenta nie może być uznane postępowanie zgodne z jego uprzednimi preferencjami.”;

6) w art. 18:

a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Do wyrażania zgody oraz sprzeciwu stosuje się art. 17 ust. 2-6.”,

b) uchyla się ust. 3;

7) po rozdziale 6 dodaje się rozdział 6a w brzmieniu:

„Rozdział 6a

Zasady udzielania pełnomocnictw medycznych

„Art. 22a. 1. Osoba pełnoletnia, może wyznaczyć inną osobę pełnoletnią, która nie ma umocowanego pełnomocnika rejestrowanego ani ustanowionego kuratora reprezentującego, swoim pełnomocnikiem medycznym do wyrażania w imieniu pacjenta zgody albo sprzeciwu na udzielanie świadczeń zdrowotnych lub na inne czynności medyczne (pełnomocnictwo medyczne).

2. Można ustanowić tylko jednego pełnomocnika medycznego.

3. Udzielając pełnomocnictwa medycznego można wskazać inną osobę jako pełnomocnika medycznego na wypadek, gdyby ustanowiony pełnomocnik nie mógł lub nie chciał być pełnomocnikiem (medyczny pełnomocnik podstawiony).

6. Umocowanie pełnomocnika medycznego wygasa z chwilą:

- 1) odwołania pełnomocnictwa medycznego;
- 2) zrzeczenia się pełnomocnictwa medycznego;
- 3) śmierci mocodawcy;
- 4) śmierci pełnomocnika medycznego;
- 5) ustanowienia dla pełnomocnika medycznego kuratora reprezentującego;
- 6) utraty przez pełnomocnika medycznego zdolności do samodzielnego kierowania swoim postępowaniem skutkującej sporządzeniem protokołu poświadczenia pełnomocnictwa rejestrowanego udzielonego przez tego pełnomocnika;
- 7) upływu terminu oznaczonego w pełnomocnictwie medycznym;
- 8) prawomocnego skazania pełnomocnika medycznego za przestępstwo popełnione na szkodę mocodawcy;
- 9) uprawomocnienia się postanowienia sądu o zwolnieniu pełnomocnika medycznego.

7. W przypadkach, gdy zdarzenia określone w ust. 6 pkt 1-8 nastąpią przed powstaniem umocowania, udzielone pełnomocnictwo nie wywiera skutku.

8. W przypadku, gdy pełnomocnik medyczny albo pełnomocnik podstawiony nie może podjąć czynności uznaje się, że pacjent nie ma pełnomocnika medycznego. Przepisy ust. 6 i 7 stosuje się do pełnomocnika podstawionego.

9. Pełnomocnikiem medycznym nie może być pracownik podmiotu udzielającego pacjentowi świadczeń zdrowotnych albo osoba, która z tym podmiotem współpracuje.

Art. 22b. 1. Pełnomocnik medyczny jest obowiązany do działania w najlepiej pojętym interesie pacjenta i przy poszanowaniu jego uprzednich preferencji, wyrażonych w innych oświadczeniach oraz do zachowania w tajemnicy wszelkich informacji dotyczących stanu zdrowia pacjenta, które powziął w związku z udzielonym pełnomocnictwem medycznym. Tajemnica nie obejmuje informacji potrzebnych do udzielania świadczeń zdrowotnych, przekazywanych osobom wykonującym zawód medyczny. W treści pełnomocnictwa mogą być określone wyjątki od zachowania tajemnicy.

2. Pełnomocnikowi medycznemu przysługuje prawo do uzyskania informacji, o których mowa w art. 9 ust. 2 oraz dostępu do dokumentacji medycznej pacjenta w zakresie niezbędnym do wykonania pełnomocnictwa medycznego.

3. Informacja o ustanowieniu pełnomocnika medycznego wraz z opisem zakresu jego działania, jest zamieszczana w Internetowym Koncie Pacjenta.

4. Pełnomocnik medyczny może zostać zwolniony przez sąd, jeżeli narusza najlepiej pojęty interes pacjenta albo postępuje w sposób sprzeczny z jego uprzednimi preferencjami, o których mowa w ust. 1, albo gdy ujawni się konflikt interesów pacjenta i pełnomocnika nieznanymi w chwili udzielenia pełnomocnictwa medycznego.

Art. 22c. 1. Pełnomocnictwo medyczne wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności. W dokumencie podaje się dane umożliwiające natychmiastowy kontakt z pełnomocnikiem medycznym.

2. Pełnomocnictwo medyczne może być udzielone również poprzez zgłoszenie do rejestru, o którym mowa w art. 32a ust. 1 (rejestrowe pełnomocnictwo medyczne) albo w związku z pobytem w placówce medycznej, z chwilą przyjęcia lub w trakcie pobytu, oświadczone i wprowadzone do dokumentacji medycznej (pełnomocnictwo medyczne szpitalne) oraz poświadczone przez osobę wykonującą tam zawód medyczny.

3. Osoba wykonująca zawód medyczny, o której mowa w ust. 2, mająca utworzony profil informacyjny, o którym mowa w art. 55a ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 2780), może udzielić upoważnienia do poświadczania, o którym mowa w ust. 2, w jego imieniu i osobie wykonującej czynności pomocnicze przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych, o których mowa w art. 24 ust. 2 pkt 2.

4. Upoważnienie określone w ust. 3 może być udzielone na okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, przy czym po upływie tego okresu można udzielać kolejnych upoważnień na okresy nie dłuższe niż 12 miesięcy. Upoważnienie może być w każdym czasie cofnięte przez osobę wykonującą zawód medyczny, o której mowa w ust. 2.

5. Udzielenie upoważnienia, o którym mowa w ust. 3 następuje za pośrednictwem Rejestru Asystentów Medycznych, o którym mowa w art. 31b ust. 1 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia, na zasadach określonych w tej ustawie.

6. Pełnomocnictwo medyczne może być odwołane w każdym czasie i w każdej formie. Odwołanie pełnomocnictwa odnotowuje się w rejestrze, o którym mowa w art. 32a

ust. 1, a jeśli pełnomocnictwo zostało udzielone w sposób, o którym mowa w ust. 2, również poprzez dokonanie wpisu do dokumentacji medycznej. Wpisy mają charakter deklaratoryjny.

- 8) w art. 26 w ust. 3 w pkt 12 kropkę zastępuje się średnikiem oraz dodaje się pkt 13 i 14 w brzmieniu:

„13) pełnomocnikowi rejestrowanemu, o którym mowa w art. 109¹¹ § 1-3 Kodeksu cywilnego, w zakresie niezbędnym do wydania zaświadczenia, o którym mowa w art. 42a ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty;

14) pełnomocnikowi medycznemu w zakresie niezbędnym do wykonywania jego zadań.”;

- 9) po rozdziale 8 dodaje się rozdział 8a w brzmieniu:

„Rozdział 8a

Centralny Rejestr Oświadczeń Medycznych

Art. 32a. 1. W celu udzielenia, zmiany, odwoływania, rejestrowania, przechowywania i udostępniania pełnomocnictw medycznych tworzy się centralny rejestr oświadczeń medycznych, zwany dalej „centralnym rejestrem”.

2. W rejestrze zamieszcza się następujące dane:

- 1) *osoby udzielającej pełnomocnictwo medyczne oraz pełnomocnika medycznego i pełnomocnika podstawionego:*

a) imię (imiona) i nazwisko,

b) datę i miejsce urodzenia,

c) numer PESEL, a w przypadku osób, którym nie nadano numeru PESEL - rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość,

d) adres zamieszkania, numer telefonu, adres e-mail oraz inne informacje o miejscu pobytu - w przypadku pełnomocnika medycznego i pełnomocnika podstawionego, jeżeli mogą być potrzebne do natychmiastowego kontaktu z danym pełnomocnikiem;

- 2) *datę oraz miejscowość, w której pełnomocnictwo medyczne albo jego odwołanie zostały sporządzone;*

3) *datę wpływu pełnomocnictwa medycznego albo datę wpływu jego odwołania;*

4) *dotyczące rodzaju pełnomocnictwa medycznego i jego zakresu;*

3. Osoba udzielająca pełnomocnictwa medycznego, pełnomocnicy medyczni, pełnomocnicy podstawieni, notariusze, podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych oraz

sądy są obowiązane do przekazywania do rejestru danych określonych w ust. 2, a także ich zmian niezwłocznie, nie później niż w terminie 3 od dnia dokonania danej czynności. Informacje te zamieszcza się w rejestrze niezwłocznie.

4. Dostęp do danych przetwarzanych w rejestrze mają podmioty wymienione w art. 26 ust. 3 pkt 1-2b, 3 i 11, w zakresie określonym w tych przepisach oraz:

- 1) pełnomocnicy medyczni i pełnomocnicy podstawieni, w zakresie niezbędnym do wykonania ich zadań;
- 2) notariusze w zakresie niezbędnym do wykonania ich zadań.

Art. 32b. 1. Dane zawarte w rejestrze są przekazywane do Systemu Informacji Medycznej, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia w celu prezentacji ich w Internetowym Koncie Pacjenta pełnomocnika medycznego, pełnomocnika podstawionego oraz osoby udzielającej pełnomocnictwa medycznego.

2. Administratorem danych zawartych w rejestrze jest minister właściwy do spraw zdrowia.

3. Minister właściwy do spraw zdrowia określi w drodze rozporządzenia sposób prowadzenia rejestru, biorąc pod uwagę możliwość prowadzenia tego rejestru w formie elektronicznej.”.

Art. 7. W ustawie z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2023 r. poz. 2465) w art. 7a:

1) w ust. 1:

a) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) dostęp do informacji o pełnomocnictwach medycznych, ich zmianach i odwołaniu, zawartych w centralnym rejestrze oświadczeń medycznych, o którym mowa w art. 32a ust. 1 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta;”;

b) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

„3a) udzielanie pełnomocnictw medycznych, o których mowa odpowiednio w art. 22a ust. 1 ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, a także dokonywanie ich zmian i odwoływanie;”;

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Udzielanie pełnomocnictw lub składanie oświadczeń, o których mowa w ust. 1 pkt 3a i 5, wymaga identyfikacji wykorzystującej co najmniej dwa czynniki

uwierzytelnienia należące do co najmniej dwóch różnych kategorii, o których mowa w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2015/1502 z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ustanowienia minimalnych specyfikacji technicznych i procedur dotyczących poziomów bezpieczeństwa w zakresie środków identyfikacji elektronicznej na podstawie art. 8 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. UE L 235 z 09.09.2015, str. 7, ze zm.).”.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.